

Sy-li spěwał,
Pitnje džělat,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosé ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spar měrnj
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwał
Swěrnje džělat
Wšědne dny,
Džěń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh éi khmana
Žiwnosé je.
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokře čé.

• Sserbske njedžělske łopjeno. •

W Budyschinje, 3. februara 1924.

Čižycź a nakład Šmoleriex knižničnickeznje a knižarnje łap. družst. i wobm. ruk. w Budyschinje.

Wužadźa 100du kobotu a placzi na měřaz 10 stotych pjenjeřow.

4. njedžela po tšjoch kralach.

1. kn. Mójj. 50, 15—21.

W šwójbnym žiwjenju, w kotrymž dyrbjełi wschitzy w jěnym sbožu s jednoczeni bycź, tola łahzy wscho rósno dže, niz jeno i tym, so njemóža wschitzy nanowu statok měcź, ale tež, so staršich lubosć njeje pschězo jenať wulka. Tak mějesche Rebeta wjazy lubosće k Jakubej hač k Esauj a Jakub i maczernej pomazu nana sjeba. Esau a Jakub běschaj tak na pschězo džělenaj. Jakub jažo Josephha bóle lubowasche hač wschitke šwoje džěczi, a kať slě šu jeho sjebali, hdyž jemu i kóslazej krowu w macžanu kufnju Josephowu póšlachu! Šebanje šo slě wjěczi na jebaku!

Mašterje mamy šo Josephej sa to džakowacź, so tajkele wěste powjescze i jeho a jeho wótzow šwójby mamy a so je Mójsaš mohł teke wazne stare stawińny šobu do šwojich knihow napisać. W Josephu pak runje teho wobhladamy, kotryž je šwoju šwójbu na pschězo s jednoczil, tak šo mójesche wulki lud nastacź a Bože šlubjenje, Abrahamej date, šo dopjelnicź. Joseph bě na šwojim čěle nashonil, kajtú škóscź móža bratsja čłowjekej činić a kať džiwnje móže Bóh w'cho k lěpschemu wobrocěcź.

Abraham je šo wot šwojich wótzow, Jakub šo wot Esaua džělił, ale Joseph, přjedy wot šwojich bratrow pschedaty a we Egiptowskej powyschěny, je se šwojimi bratrami tak s jednocženy wostał, so jich potomnizy k ludej narosćechu, kotryž runje w šwojej jenosći wschitke ludy pschětrjěchi. Nimaja šwojcho kraja, njemóža šwoju rěcź, a tola šu woschěbity lud wot tehdy, šo Joseph šwojim bratram woda a jim pschilubi: „Ja chzu waž a wasche džěczi šejwicz.“

Tuž drje tu widžimy, kať lud nastawa, lud, to rěka: jenosć ludzi, kiž maja trěch šamych wótzow. Na Josephha hladajo namakamy tšj šakady: wótzow w čžesczi měcź, bratram w odacź, Bože wódjenje i póšnacź, to čžini lud.

Joseph bě něšto kaž komornik w Egiptowskej, woschobny, móžny knjes. Kanal Bar Jusuf (rěka Josephowa) w Egiptowskej hišće džěnja jeho mjeno nješe. Ale wón šwój korjeń njesabny, kraj a lud, w kotrymž bě šwoje najrjějšche šony měł, jemu wostaschaj drohaj. Hdyž wuczeť džěcžom powjeda, kať šo Joseph bratrow pračesche, hač je jeho nan hišće žiwny, džěczi abo tola duščne džěczi i hnutosću šaplaknu. Tajke šulšy wutrobneje šprawnosće i mužaznych abo džěcžaznych woczow šu wjazy hač škoto a šlěbro. Čžehodla Josephej wócžo šul'owasche, hdyž jeho bratsja wo wodacze prošachu? Dolež jemu nanowu porucženje prajachu. Nan drje bě šwojim šynam dawno wodať, tež hdyž dyrbjesche Josephha sa šlubjeného, sa nješbožowného njwól- nika w póhanskej zu'bjě wobhladacź. Najrad'cho by drje šebi wboheho Josephha w rowje najlěpje ššowaneho myšlil. Na šakowidjenje na šwěcze žaneje nadžije njemějesche. A Joseph šebi šrudnje na nana a jeho ból myšlesche w dalokej zusbje. Dolhe lěta šo minychu. Šrudne dopomnjecze wosta we wutrobje. — Abo plakasche Joseph, dolež bě i hordosću šwojich bratrow ranil? Abo bě hnuty, so jeho bratsja šo psched nim tak šprawnje ponizowachu? Bratsja po nanowej šmjerczi w polnej wutrobnej bratrškej lubosć s jednocženi a nanowu wolu na wutrobje, to je šbožowna a wot Boha žohnowana šwójba.

Mało je šwójbow, w kotrychž něšto wo wótzach powjedaja. Šacź to i teho pschidže, so nihto rady šmyki a hrěchi šwojich wótzow njepowjeda? W bibliji šo wěrnosć praji, ššymy wo

Na hornym kónzu wšy wumrě mlynkowa, jatowstaji Martinkej wolmjane jaschijaze rubičko. Nj bě wjazy nowe, tola polne kwětelow a rózow; lubjesche ho hólzej jara. Martinko bjerjesche jo šobu do hór; tam jo wupschestrě na skalu a položi mały Nowy Saton horje; bě to kaž mały woltařf. Tam ho modlesche a ho číta'che. Tak šwjeczjesche njedželu — dopoldnja sam, popoldnju i Jožkom. —

Jako bě skónčnje pruhowanje nimo, sapočejtaj hólzaj sašo tak hromadže žiwaj byč kaž lěto prjedy. Rěšajchtaj hromadže pruty; Martinko plecjesche a Jožko pytasche, hdyž njetrjeba'che skotu hladacž, truskalzy, hriby, malene, cžešnjowe jahody — sčtož bě to runje rale — a no'chesche je na pschedaň.

Storo dvě njedželi noschjesche waczof knj-sej, kotryž mješche w lěbach něsčto měricž. Mějesche ho p'chi tym derje jako knjes a dosta potom hiščeže dwaj šlotafaj. Položičtaj jej k tomu, sčtož mješchtaj i hribow a i jahodow. Proschedčtaj dótktowu a tuta kupi jemu nowe wobleczenje w měsce a da jemu hiščeže črije pod'chicž!. A sčtožkuli to bě, wjeschjesche ho i nimaj; a Bundasch, doškadnje šwojeho dobrego towar'cha wobčuchawšchi, h'adašche na njeho, jako by ho na njeho w tutej jeho nowej paradže hafle swucžicž dyrbjal, bě tola tež Jožko hewal hižo r'any hólz! —

Ras njedželu woczini ho Martinkej Nowy saton sesady. Martinko čítašche napřimow: „21. stat“ a spody toho: „Jan widžesche nowe njebeža a nowu semju“. Kaž sačerwjeni ho wón žyly i radosčju! To bě skónčnje to, sa čimž bě tak dolho pytal, po čimž ho tak žedžesche. W'chať bě tola tež tón njesnaty, kotryž bě jeho nawučil: „Tak je Bóh tón šwět lubowal“, tež prajil, so wo tej nowej emi w Nowym Satonju na kónzu steji. Tón krócž Martinko njeschesta, doniž njebě žyly statw psch'čital a wot dalscheho wjetšchu položju.

Ach, kajta to krašnow'čž na tutej nowej semi! Nj bě šebi podarmo myšlil, so tam, hdyž Bóh pschewywa a hdyž ludži k šebi bjerje, šwět dyrbi rjeňchi byčž. Tu čítašche, so je tam na tej nowej semi jene wulke město, i lutyh drohotnyh kamjenjow natwarjene, tuto město ma dwanacže wrotow, kóžde i jeneje wulkeje parle, hašy šu se šlotom wužadane. Šsředž města běži rěka, na woběmaj bokomaj rěki rostu sčtomty, kotrež dwanacže ras sa lěto p'ody pschinyšju. A tam w tym m'čeje njeje žaneho templa, dokelž Bóh Knjes tam sam po hašach khodži a ho i ludžimi rosčrečjuje. A tam ma tež Knjes Jesuž šwój skoty trón a je i kralom nad tymi ludžimi, kotrychž Bóh Knjes k šebi bjerje. Woni tam wokolo khodža a jemu šluža a widža Jeho a Boha. A wón budže i nimi a woni i nim hacž do wěčnosčje. Ach, je to krašnow'čž! —

Martinko poh'ada k njebežam: Wróčeje ho šbchachu nad Brěšowzy, šlónzo šwěčjesche na nje a wone ho šybolachu kaž tajke škole wrota do nowej semje, do krašneho města! —

Alle Martinko bě tež namakal, so do tuteho města jenož šaňdu, kšičž šu do knihow žiwjenja 'apřani. To nadpadny jeho wulki strach: „Sčto wě, hacž šym ja pódla?“ Padže na šwoj i koleni a proschjesche:

„Knježe Jesužo, Ty šy prajil, so nam wschitko dasch, wo cžož Tebe prošymy. Tuž Čže nětk pěknje proschu, pohladaj hnydom do Šswojeje knihi, hacž mašch mje tam šapřan ho, a hdyž niz, šapřich, pro'chu Čže pěknje, moje mjeno „Martin“ a tež, kaž je mój nan rěkal — Ty to budžesch mješče wjedžecž! — so njebychu ho, hdyž ras Dwoji jandželjo wolaja, šmy'enja štale. Martinow je jich wjele w Raschowowje; njebych wjedžal, kať ho wotwolacž. A ja čžu tola k Tebi p'chicž a Tebi šlužicž wěčjuje sa to, so šy mje lubowal a so šy sa mnje wumrě!“

„Šamjeň!“ wotmo'wichu horny šwjatocžnje, a Martinko wě-rjesche, so je jeho mjeno hižo šapřane a so ma mješčezanske prawo a 'o tam ras pschindže do teho města i parlowymi wrotami a šlotymi hašami.

Kóždy džer šebi nětko na to myšlesche, kať ho tam to Knjes Jesuž p'chethodžuje pschi rězy pod kčžezajny ščtomami, kať jemu jandželjo hraja a špěwaja, a i wrotami pschithadžuju ludžo i žyheho šwěta, so bychu jemu šlužili.

„Ach!“ radowasche ho Martinko, „kať to budže, hdyž tež ja tam ras pschindu. Šacž mje hnydom wuhlada, hacž mje špóšnaje? Ja jeho špóšnaju hnydom, pschčtož Wón budže mješ wšchěmi tón najpěkn'chi a šmėje kónu na hłowje!“

„Njeboj ho!“ tro'chtowasche Martinko Jožka, kotryž bě jara nastročany, jako jim šapocža psche ničžo a wo ničžo w kuchinje ščžena padacž, „wschaf tu tak dolho njebudžemoj. Šchol je Knjes Jesuž nam mještno p'chihotowacž w Šswojim r'anyh mješčž! A hdy by jemu to sa wobedu njedošahalo, wo'mu Tebe šašo k šebi a budžemoj tam tak šašo hromadže kaž tu na semi!“

(Šštracžowanje.)

Žiwkej a stat.

Šw'chi wšchi dwórski předať a druhi přesidenta šafšeho konsistoria a tak byw'chi wšchi duchowny wodžer šafšeteje ewangel teje žyrkwje dr. D. Dibelius je šemrěf. Bě na wotpocžinku, tola dolho jón njeje wužiwal. Š nim je šafška žykej postawu wobšebiteho rasa šhubila a jeneho muža, kotryž ma wj. le šašlužbow na w'chelafich polach nabožneho a žyrkwineho žiwjenja. Wobšadni našchich Gustav=Adolffich wožadow šnaja jeho wošebje tež jako horlneho šastupjerja tuteho wošebiteho džěta. —

Modlitwa w šchulach šnutsiach šchulšich hodžinow je we Šafškej šašo dowolena. Je to jena ššadnosčž wjazy, 'o wučerjo, šarschi a šchulerjo pokaza, kať k modlitwje a k nabožinje šteja. — Šehorunja je nětk tež ewangelškim — katolškim to hižo bě — šchulerjam dowolene, so njetrjebaja na šwjatnyh dnjach, kotrež nješju wot štata pschipóšnate, do šchule a so móžuju Bože šlužby wopřytowacž. Tež tu je jena ššadnosčž wjazy, pola'acž, hacž tež my ewangelšy šebi nabožinu, žyrkej a jeje šwjate dny wožimy.

Šbožowni ludjo.

„Šbože dyrbišch mješčž!“ to je tajke šlowo, i kotrymž šebje šamnyh a druhich šjebamy. Šdyž ho nam něsčto poradži, šmy šbožowni, ale na kať dolho?. Šedyn špěwat, kiž je kaž jich ma'ow w šwojim žiwjenju wu'pěch mět, je pišal: „Šdyž mje po móžnosčži pošdže pohrjebacže, potom njech je nr mojim pomniku čítacž: wón je w šwojim žiwjenju šbože mět, tola šbožowny neje byt“. Šdyž čžyli ho wschitkich pra'checž, kiž šu w šwonkownyh žiwjenju šbože mět, kať i jich šbožownosčžu šteji, by tola ššónčnje rěkaťo: Rasche woczafowanja nješju dopješnjene. Žyhe wěšče pschinyšje wušpěch w ššutkowanju, w džěle wješjele, ale to njedošaha, 'o bychmy wopravdže šbožowni byli. Wly móžemy něčto špódžiwneho wobšedžbowacž. Tym jenyh wschitke wězy k ššpschemu šluža, tym druhim k ššajenju. Šašne je, sčto je i wob ju šbožowny a sčto niz. Šo šdacžu je pola teho jeneho žyhe žiwjenje rjeczas čž špjenjow a cžežkotow, bēdženjow a nufow a tola je wu'no'chť tajkeho žiwjenja ša nich dčbyť, ničžo hacž dobytť. Na druhaj štronje widžimy cžłowjetow, kotrymž šwonkowuje ho krašnje wjedže, wušpěch na wušpěch a tola šžuži w'chitko k ššajenju. Šedžubjmy na jene. Kať blišto leži, šebi myšlicž, so je dobytť špjenjes a bohatšwa na wěščičich ššafad ša šbožowne žiwjenje.

Sich wjele je, kiž mēnja, so, čím wjazh maju, čím lēpje ho jim wjedze, čím wjazh safluža, čím sbožownišchi su. Šonjenje pał pokasuje, so temu tak njeje. Wono wobkrući słowo Pawola: „Kotliž ho chzedža wobohacizč, tajh padnu do spytowanja a do hycze a do wjele hlupych a chfódnych žadoščow, kiž cžlowjekow do kaženja a do satamanstwa ponurja“. Šhutna wěrtošč je, so tym, kiž ho sa Bohom njeprashēja, wschitke wězy k skazenju fluža. W jenyh mēščje bēšchtaj dwaj prošerjaj. Tón jedyn mē'eche waschnje prajicž: „Šchtōž Boha cže'czi, temu ho derje wjedze.“ Tón drugi mējesche s tym kwoje k mēchi. Bohaty muž, pola kotrehož na wěštm dnju poradnje dary dostawaschtaj dasche jimaj wkrutu khlēba, ale do teje pokruty, kotruž wuškēmōz dosta, bēšche někotre skotafi 'apjez dał, so by teho drugeho s jeho domwērijom na Boha k lēpschemu mēl. Jako nětko se kwojimaj pokrutomaj wotēndžeschtaj, prajesche wuškēmōz: „Moja pokruta je tał cž'žka, najšter'e njeje derje wupjecžena: ty wē'ch, ja mam klaby žoldk, cžin mi tu lubo'cž a mēn ho so mnu.“ Tón drugi pschiklowasche a h'ej, wón dosta te skotafi a wuškēmōz ničō njemējšche. Jako bohaty muž posdžicho to klyšesche, džesche wón: „Tał je wón tola prawje mēl: komuž Bōh pomha, temu je pomhan.“

Jena žona bē'sche, kotraž mējesche wot mandželskeho wjele p'checžerpicz. Wona potowjedasche, so je jako mloda holza kabi do hlōwy stajit'a, so dyrbi wěšty mlody muž ju kabi wsacz. So by to kabi wunu'owaka, bē'sche ras wjecžor se kwojej krowju na liščit napikala: „W cžertowym mjenje, tón dyrbi ke mni pschicž a mje sa žonu wsacz.“ Jeje pschecže ho dopjelni, ale s tym ho sa nju hela na k wēcže sapocža. Wona bē'sche dozpiła, schtož chžyhche, ale to bē'sche jeje skazenje.

Jena macžer, kotraž cžežku srudobu wot kwojeho jenicžkeho kyna šhoni, potowjedasche: „Jako male džecžo bē'sche mōj kyn na k mjercž khorh. Ja kym morkotala a wolala a prajit'a: moje džecžo dyrbi pschi žiwjenju wostacz.“ Džecžo žiwe wosta, ale bē sa nju žalostny prut.

Pytaj dozpicž, schtož twoja wutroba kabi žada a h'ej, wono cže mari. Tym, kiž Boha njelubuja, wschitke wězy k skazenju fluža. Žani sbožowni njejkū mjes tymi, kiž po mēnjenju cžlowjekow sbože maju, kiž dozpija, po čímž jim myšle steja.

Alle tał wērne je słowo, so tym, kiž Boha lubuja a jeho sprawnje pytaju, wschitke wězy k lēpschemu fluža. Alle najwjazh ludži jeho wopravdže njeptaju, ale jenož kabi kamyh, woni chzedža pomoz w nusch žiwjenja, rukowanja psche njesbože, strachi, schkōdy a k mjercž. To ničō druge njeje, hacž schfōdna kamk na lubošč. Woni wudawaju, so Boha a jeho sbože pytaju, ale to, schtož kabi žadaju, je jenož žiwjenje bjes staroščow, pschepuščezjenje wot nje'boža atd. Wschitko to pytanje Boha a žedženje po nim njecžiste a napschecžiwne cžini. Šchtōž pał s cžistej a sprawněj wutrobu žedženje po Bosy ma — taž pikane steji: „Po tebi Knježe, ho mi styschče“ — temu sawēščje wschitke wězy k lēpschemu fluža. Šdž dyrbi p'ches napschecžiwnoščje hieč — snutskowna myšl ho cžiječ — hdyž najrjejšcha nadžija jemu ho njedopjelnja, wón nawuknje, njebjeske schazy, wězy wēcžnoščje kabi wažicž. Čžim hlubicho kam cžerpisch — čžim lēpje druhich cžerpjenje strohmisch, čžim k hmanišchi k, druhich cžerpjenje kōbunjesč a polōžicž. To je prawy pucž, so ho w najhlubšchej najpolnišchej myšli — hižo tu na semi — na sbožu bohaczi ho scžinimy.

Š bliska a s daloka.

Se saklich wožadow. W „Šserb'kich Nowinach“ siewi ho hdyž a hdyž hlōž wo snotawobžadzenju Šsmjecžecžanskeje sary. Žada ho, so by ho žyrtwina wyschnošč wo to postarala,

so by ho se kerb'kim duchownym wobhadžila. Š kopjena krajneho konsistoria wucžitamy, so je druge far'ke mēstno Šodžisťeje wožadny wuprōdnjene a so ma ho s nowa wobhadžicž; tu wěšo jedna ho tehōrunja wo wobhadzenje s duchownym, kotruž je kerb'skeje rēcže do polnje mōzny. Nětko pał: Šwonkach duchowneho sastožisťwa nimamy ani jeneho kerb'sk ho duchowneho, kotruž by moh' jene s tuteju sastožisťwow na ho wsacz; w nēmškej wožadje je jenož jedyn Šserb; hacž ho tutōn wrōcizč chze a mōže, njewēmny. Mēs kandidatami mamy jeneho, kiž je hake sādženc lēto prēnje pruhowanje wobstal, a jeneho, kotruž je w pruhowanju — jedyn dal'schi je w pruhowanju na jenej pruskej uniwercije. — Š teho stupi psched naž napr'edny to praschenj: Šdže kerb'skich duchownych jow bracz sa tutej mēstnje? A potom to sa pschichod ewang l'skich Šserbow tał wažne pra'chenje: Šak kerb'ske far'ke mēstna w Šak'skej wobhadžecž'e Šserbami, hdyž tu skoro žaneho dorosta nimamy? Wěšo by to něschto rjane a spomōžne bylo, bychmy-li tež w Šsmjecžecžach kerb'keho fararja mēli, ale prjedy hacž ho tuto žadanje w tajkej formje wupraji, kaž je ho to stalo, dyrbich kabi kam rady wjedecž w tutych wožebit'ych kerb'skich naležnoščach. — Tu siew'eja ho cži to wschelake praschenja, na pschitad to. Šchto je wina na tym, so mamy tał malo kerb'skich bohōklowow w tutych poslednich lētach. Je na tym wina, so jako farar nje'mē'sch wěštych dolhodow pschi tutych wobstejnoščach? Je na tym wina, hrosa, so ho hieščje wjazh kerb'skich sak'skich mēstnow šhubi psches pschenēmcženje? Albo schto? Wotmōstwu pytač a namakacz je nusne a spomōžne! — Jene dal'che praschenje sa naschje wožadny je to tamne, kotrež žhlu ewangelsku Šak'sku nastupa: „Budže pschichod ewangelsťeje žyrtwje tajki, so budže nuswana, mjen'che wožadny se kufōdnymi sjednocizč, kaž ho to hižo stawa, a budža mjes tutymi tež kerb'ske, to rēka k'rb'ko-nēmške?“ Dyrbimy drje tu s „haj“ wotmōwicz, pschidajo pał hnydom, so tole njeje ani sa nēmške ani sa kerb'ske wožadny ani sa žyle nabožne a žyrtwine žiwjenje k lēpschemu. By drje potom jedyn kerb'ski duchowny — abo dwaj — w pschichodje w Šak'skej mjenje trēbny byl — k schkōdže wožadow a wožadneho žiwjenja. — Š tutym je do žhla tež saho jena naležnošč kerb'skej sjawnošči na wutrobu položena, wo kotrež bu w poslednich lētach wjele w „Šserb'kich Nowinach“ pikane a w šhromadžijnach rēčane, wož bje tež wot wōdžer'ja kerb'skeho rošwucžowanja na Budyšch'skich schulich, k. fararja Wjertow-Bufecžan'skeho. A to je nusne! Pschetož wu'spēcha w prōžowanju wo wjet'chi dorost kerb'skeje intelligenzy, wožebje tež wo wjazh ewangelskich duchownych, njecha ho siewicž, a tola je blisko tōn cžak, so jich wjaz a wjazh trjebamy! Tuž njech kerb'ska sjawnošč ho s nowa a nj'pschewawajh s tutym s'abēra a kerb'ska wutroba!

Wistownja.

L. A. Z. w Ž. Wutrobnny džak sa luby dopiž s rošprawu a s posticženjom. Haj, nasche kopjerko chze tež na tutym wožebit'ym polu nabožneho žiwjenja kōbu dželacz naschim džecžom k spomōženju. Tehodla prošdu wo posticžene džēlo. Dal'cha wotmōstwa scžehuje. **Redaktor.**

Do saklich wožadow. Škorzi ho na to, so tu a tam ho malo stala sa rošchērenje nabožnych spikow, tał najšcheho kopjeŋka, tał nabožneje wottorhan'skeje protyki. Prošemy na'ēžnje a wutrobne wschēch, sob ychu w tutej nabožnej wězy kōbudžekali bjes komdženja, so njeby tał to dale se schkōdu bylo sa nabožne a narodne žiwjenje naschich wožadow. **Wudawar'nja a redak'cija.**

M. D. w Bud. sa 5. p. Šp.

H. w H. sa Šept.

Šamolwity redaktor: farar Wj r g a c ž w Nožacžizach.